

Beschrijving van de gezondheid van de inwoners van Bergeijk op basis van de monitors van de GGD

Leefstijl

De manier waarop we leven en het gedrag dat we vertonen zijn van invloed op de gezondheid. Een gezonde leefstijl is van belang voor vele aspecten van gezondheid. Veel preventieve interventies richten zich daarom op het bevorderen van een gezonde leefstijl.

0-11 jarigen

- Hoewel het drinken van alcohol en roken tijdens de zwangerschap wordt afgeraden, heeft 13% van de moeders in Bergeijk gedurende (een deel van) de zwangerschap alcohol gedronken. In de totale regio Zuidoost Brabant is dit vergelijkbaar: 15%. Eén op de zeven moeders, 14%, rookte tijdens (een deel van) de zwangerschap (regio 18%).
- Borstvoeding beschermt en bevordert de gezondheid van moeder en kind en beschermt tegen overgewicht op latere leeftijd. Eén op de zes moeders in Bergeijk heeft haar baby, conform het advies van de WHO, tenminste 6 maanden borstvoeding gegeven. Ruim een op de drie moeders in Bergeijk heeft nooit borstvoeding gegeven.
- Voor opgroeiende kinderen is een goed ontbijt belangrijk. Onder kinderen die niet ontbijten komt overgewicht twee keer zo vaak voor als onder kinderen die wel een ontbijt gebruiken. In Bergeijk krijgt 3% van de 1-11 jarigen minder dan 5x per week een ontbijt. Naast een goed ontbijt is dagelijks fruit en groente van belang. Het lukt 45% van de kinderen niet om dagelijks fruit te eten en bij 46% lukt het niet dagelijks groente te eten. In de regio wordt in verhouding door meer kinderen fruit gegeten.
- Het poetsen van de tanden is het belangrijkste onderdeel van de dagelijkse tandzorg. Ouders van kinderen tot 9 jaar wordt geadviseerd na te poetsen. Ruim tweederde van de ouders (68%) in Bergeijk doet dit.
- Het aantal tussendoortjes speelt een belangrijke rol bij het behoud van zowel het gebit als het voorkomen van overgewicht. Een derde (32%) van de kinderen in Bergeijk krijgt minstens 4 x per dag een tussendoortje.

12-17 jarigen

- Algemeen: in de groep 15-17 jarigen wordt meer riskant gedrag gezien dan in de jongere groep van 12-14 jaar.
- Hoewel het gebruik van alcohol door jongeren tot 16 jaar wordt afgeraden, heeft 58% van de jongeren in Bergeijk de 4 weken voorafgaand aan het onderzoek alcohol gedronken; in de regio was dit 54%. Een groep van 8% heeft zelfs meer dan 20 glazen per week gedronken (dit zijn ongeveer .. jongeren). In heel Nederland dronk in 2002 3% van de 12 t/m 17 jarigen gemiddeld 3 of meer glazen per dag. In de regio Zuidoost-Brabant deed 6% van de jongeren dat; in Bergeijk zelfs 8%. Het alcoholgebruik in de Kempen
- Er zijn ook jongeren die de afgelopen 4 weken drugs gebruikt hebben; het gaat dan om circa 5% van de 12-17 jarigen. Het betreft vooral het gebruik van wiet of hasj.
- Door 9% van de jongeren worden dagelijks sigaretten gerookt. Een klein aantal jongeren (0.3%) rookt zelfs meer dan 20 sigaretten per dag (zware rokers).
- Het gedrag van jongeren staat vaak onder invloed van het gedrag van hun vriend(inn)en. In Bergeijk zegt 4% van de jongeren dat de meeste vrienden zich "riskant gedragen". In deze definitie wordt gesproken van riskant gedrag indien er sprake is van drie van de vier risicofactoren: wekelijks alcoholgebruik, drugsgebruik, gokken en/of spijbelen.
- Eén op de vijf jongeren in Bergeijk ontbijt minder dan 5 keer per week (19%). Dat betekent dat ze zeker één keer per week zonder ontbeten te hebben op school komen. Het is bekend dat het overslaan van het ontbijt kan leiden tot verminderde concentratie op school. Ook bestaat er een verband met overgewicht: kinderen die minder vaak ontbijten, hebben vaker overgewicht.
- Bijna tweederde (63%) van de jongeren die wel eens geslachtsgemeenschap gehad heeft, gebruikte daarbij niet altijd een condoom. Vrijen zonder condoom vergroot het risico op seksueel overdraagbare aandoeningen SOA. Van de jongeren heeft 4% wel eens een

ongewenste seksuele ervaring gehad variërend van zoenen tot intiem betasten of met iemand naar bed gaan.

19-64 jarigen

- Ook het alcoholgebruik van volwassenen in de gehele regio is relatief hoog. Van de volwassen inwoners van Bergeijk voldoet 37% niet aan de norm verantwoord alcoholgebruik, evenals in de totale regio Zuidoost-Brabant. In de provincie Noord-Brabant is dit percentage lager: 33%. Zestien procent drinkt 'overmatig' en 11% drinkt '(zeer) excessief'. Dit percentage is vergelijkbaar met dat van 1999.
- Het aantal mensen dat rookt is in de regio in de afgelopen jaren afgenomen (34%- 27%). Ook in Bergeijk is dit het geval: het percentage rokers daalde van 33% in 1999 naar 25% in 2005.

65-84 jarigen

- 5% van de oudere bevolking ontbijt minder dan 5 keer per week.

Overgewicht

Het aantal mensen met overgewicht neemt toe. De verwachting is dat dit probleem in de toekomst gaat toenemen. Overgewicht kan leiden tot het ontstaan van suikerziekte, hart- en vaatziekten, gewrichtsproblemen en leverafwijkingen. Ernstig overgewicht heeft een grotere invloed op het aantal chronische aandoeningen dan roken of overmatig alcoholgebruik.

0-11 jarigen

- Van de kinderen vanaf 2 jaar heeft 8% overgewicht in Bergeijk. Bij 2% is zelfs sprake van obesitas. Kinderen met overgewicht hebben meer kans op het krijgen van diabetes, hart- en vaatziekten en gewrichtsproblemen. De belangrijkste oorzaak voor het ontstaan van overgewicht is een verkeerde balans tussen energie-inname (via voeding) en energiebesteding (voornamelijk via lichamelijke activiteit).
- Kinderen die meer dan 2 uur per dag televisiekijken en/of meer dan 2 uur per dag achter de computer zitten, minder dan een half uur per dag buitenspelen of geen lid zijn van een sportclub hebben vaker overgewicht. De meerderheid van de 0-11 jarigen speelt dagelijks minimaal een half uur buiten, slechts 2% haalt dat niet. In Bergeijk kijkt 13% van de kinderen vanaf één jaar meer dan 2 uur per dag tv of video en 3% van de kinderen zit meer dan 2 uur per dag achter de computer. Het aantal kinderen dat langer dan 2 uur per dag tv kijkt of achter de computer zit, neemt sterk toe met de leeftijd. Bijna zes op de tien kinderen vanaf 4 jaar is lid van een sportvereniging. Dat is minder vaak dan in de regio, waar 64% lid van een sportclub is.
- Eén op de zeven kinderen wordt meestal per auto naar school gebracht (15%). Voor de lichaamsbeweging van kinderen zou het beter zijn als ze zelf naar school lopen of fietsen.

12-17 jarigen

- Net als in de regio Zuidoost Brabant kampt bijna één op de tien jongeren van 12-17 jaar met overgewicht. Bij 0,3% van hen is zelfs sprake van obesitas.
- Aanbevolen wordt om voldoende dagelijkse lichaamsbeweging te combineren met een gezond eetpatroon. Ruim driekwart van de Bergeijkse jongeren sport minstens één keer per week. Jongeren in de leeftijdscategorie tot 18 jaar wordt aangeraden dagelijks een uur te bewegen.

19-64 jarigen

- Het aantal mensen met overgewicht in Bergeijk lijkt in de afgelopen jaren te zijn toegenomen. In 1999 had 42% overgewicht en nu maar liefst 48%. In de regio is een nog duidelijker toename te zien van het aantal mensen met overgewicht. Ook het aandeel van de volwassenen met ernstig overgewicht (obesitas) is gestegen; in Bergeijk van 9% in 1999 naar 13% anno 2005.
- Bewegen en sporten doen de volwassenen in Bergeijk en de regio relatief vaak. Twee op de drie volwassenen (67%) voldoen aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen.

65-84 jarigen

- Van de senioren heeft maar liefst 63% overgewicht, dit percentage is nog hoger dan dat in de regio (58%). Bij 16% van deze groep is sprake van ernstig overgewicht. Dit komt ongeveer overeen met 2001. Ondergewicht komt bij slechts 0,5% van de Bergeijkse senioren in deze leeftijdsgroep voor (0,9% in 2001).
- Een op de drie Bergeijkse ouderen voldoet niet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen voor 55+ (*minstens 5 dagen per week een half uur matig intensief lichamelijke activiteit*). Ruim de helft (56%) sport minder dan 1 keer per week. Deze cijfers zijn niet direct te vergelijken met die uit 2001. Toen deed 37% van de senioren aan sport en 70% had minimaal 1 keer per week andere lichaamsbeweging.

Gezondheid en welzijn

Naast lichamelijke gezondheid bepaald door objectieve indicatoren van gezondheid, spelen ook subjectieve maten een rol zoals hoe de gezondheid beleefd wordt. Daarnaast kent gezondheid een psychische component.

0-11 jarigen

- Het grootste deel van de ouders beoordeelt de gezondheid van hun kind als (heel) goed. In Bergeijk geeft 6% van de ouders aan de gezondheid van hun kind matig tot slecht te vinden.
- Een groter percentage van de kinderen heeft één of meer langdurige aandoeningen, namelijk 25%. De meest genoemde langdurige aandoeningen zijn eczeem / huiduitslag (10%), astma / bronchitis (8%) en allergie (4%). Onder langdurige aandoeningen valt ook het percentage kinderen met diabetes mellitus; 0,2% van de kinderen in Bergeijk heeft dit.
- Maar liefst 51% van de kinderen heeft in de afgelopen 14 dagen medicijnen gebruikt (inclusief versterkende en weerstandsverhogende middelen). De meeste medicijnen, 42%, worden gebruikt zonder recept van de arts. Eén op de vijf kinderen (19%) heeft medicijnen gebruikt met recept van de arts.
- Met behulp van 7 gezichtjes die de gevoelens weergeven van erg blij tot erg somber is aan de ouders gevraagd hoe hun kind zich de afgelopen 3 maanden voelde. Driekwart van de kinderen voelt zich (heel) blij. Volgens de ouders is 2% van de kinderen een beetje tot erg somber.

12-17 jarigen

- In vergelijking met de 0-11 jarigen beoordeelt een groter percentage van de 12-17 jarigen de eigen gezondheid als matig tot slecht; namelijk 14%. Hierbij dient wel aangetekend te worden dat bij de 0-11 jarigen de vragenlijst is ingevuld door de ouders, bij de 12-17 jarigen door de jongere zelf.
- Het percentage jongeren met één of meer chronische aandoeningen is in deze leeftijdsgroep ook hoger; namelijk 33%. Het betreft met name allergieën (20%), respiratoire aandoeningen (6%) en eczeem (7%). Het aantal jongeren met diabetes mellitus is erg klein (0%).
- De psychosociale gezondheid van jongeren in Bergeijk is over het algemeen goed te noemen. Slechts 3% voelde zich afgelopen 3 maanden een beetje tot erg somber. Meisjes beoordelen hun geestelijke gezondheid vaak iets slechter dan jongens.

19-64 jarigen

- De volwassenen in Bergeijk beoordelen hun lichamelijke gezondheid over het algemeen goed, net als in de regio. Slechts 1% ervaart de eigen gezondheid als slecht, 10% als matig.
- Eenderde van de volwassenen in Bergeijk heeft één of meer chronische ziekten, vastgesteld door een arts. Hoge bloeddruk (12%) en ernstige of hardnekkige aandoening van de rug (7%) en van de nek/schouder (ook 7%) komen het meeste voor. In Bergeijk heeft 3% van de volwassenen diabetes. In 1999 was dat eveneens 3%.
- Minder vaak dan in de regio (49% versus 55%) hebben de Bergeijkse respondenten in het afgelopen jaar medicijnen op recept gebruikt. Bijna een derde (31%) deed dit in de twee weken voorafgaand aan het onderzoek. Ook vrij verkrijgbare medicijnen werden geregeld gebruikt: 20% in de afgelopen twee weken.
- Bijna één op de tien (8%) voelde zich het afgelopen jaar een beetje tot zeer somber.

65-84 jarigen

- Senioren vinden hun lichamelijke gezondheid duidelijk slechter dan de jongere leeftijdsgroepen. Ruim een kwart (27%) ervaart deze als matig tot slecht. Dit komt wel overeen met de regio. Ruim tweederde van de ouderen (69%) heeft 1 of meer chronische ziekten, vastgesteld door een arts. Dit is vergelijkbaar met de regio (68%). Met een betere lichamelijke gezondheid zou 24% zich naar eigen zeggen gelukkiger of beter voelen; in de regio zegt 29% dit.
- Van alle senioren heeft 78% de afgelopen 2 weken 1 of meer medicijnen gebruikt op recept (2001: 72% gebruik momenteel). Ruim een op de drie ouderen (36%) gebruikt medicijnen zonder recept. In de regio zijn deze percentages vergelijkbaar. Elf procent van alle senioren ervaart 1 of meerdere problemen met het eigen medicijngebruik. In 2001 was dit nog 17%.
- In Bergeijk voelen senioren zich even vrolijk als in de regio (27% is (heel) vrolijk). Veertien procent voelt zich daarentegen een beetje tot zeer somber. In 2001 was nog 35% (heel) vrolijk en 10% somber. Dit beeld lijkt anno 2006 dus iets ongunstiger. Een op de tien is beperkt in zijn bezigheden als gevolg van emotionele problemen. Van alle senioren denkt 7% zich beter of gelukkiger te voelen door een betere geestelijke gezondheid.

Eenzaamheid

Eenzaamheid heeft te maken met tekorten in iemands sociale relaties. Het is een gevoel en daarom niet hetzelfde als "eenzaam zijn", en het is onplezierig en bedrukkend.

12-17 jarigen

- Naarmate kinderen ouder worden, worden leeftijdsgenoten steeds belangrijker in hun sociale netwerk. Veel jongeren willen bij een vriendenkring horen waaraan ze hun eigenwaarde en identiteit ontleen. Van de jongeren in Bergeijk heeft 86% naar eigen mening genoeg vriend(inn)en. 19% Van de jongeren heeft een vaste relatie of verkering; dat zijn met name 15 t/m 17 jarigen.

19-64 jarigen

- Eenzaamheid is onder te verdelen in emotionele en sociale eenzaamheid. Bij emotionele eenzaamheid is er sprake van het gemis van intimiteit in persoonlijke relaties, of gemis van een vertrouwenspersoon. Bij sociale eenzaamheid is het aantal of de kwaliteit van de persoonlijke relaties minder dan gewenst. Sociale eenzaamheid komt vaker voor (38%) dan emotionele eenzaamheid (19%). Inwoners van Bergeijk voelen zich minder vaak emotioneel eenzaam (regio: 24%). Ruim een derde deel (36%) van de 19- t/m 64 jarigen uit Bergeijk blijkt zich matig tot zeer ernstig eenzaam te voelen. Ook in de hele regio is dit het geval. Het aandeel (zeer) ernstig eenzamen is in Bergeijk echter weer lager dan in de regio: 4% ten opzichte van 7%.

65-84 jarigen

- Onder de Bergeijkse senioren bevinden zich minder eenzamen dan in de regio: 41% versus 46%. Zeven procent van de ouderen is (zeer) ernstig eenzaam. In 2001 was de groep senioren die (zeer) eenzaam was nog 4%. Overigens geeft niet iedereen toe zich eenzaam te voelen als daar rechtstreeks naar gevraagd wordt. Dan zegt namelijk 76% 'niet eenzaam te zijn'. In de regio is dit percentage lager: 71%.
- Emotionele eenzaamheid komt voor bij een kwart van de senioren. Sociale eenzaamheid komt weliswaar meer voor (42%), maar de Bergeijkse senioren scoren daarop toch duidelijk lager dan hun leeftijdsgenoten in de regio (47%).
- In Bergeijk krijgen ongeveer evenveel senioren al hulp bij hun eenzaamheid als in de rest van de regio (5% t.o.v. 6%). Drie procent van alle Bergeijkse senioren wil wel hulp, maar krijgt deze nog niet. Een op de zes (16%) senioren zegt geen hulp te willen bij hun ervaren eenzaamheid.
- Voor het eerst is door de GGD ook onderzocht welke soorten sociale netwerken een rol spelen in elke gemeente. In Bergeijk behoren duidelijk meer senioren tot een 'lokaal

geïntegreerd' netwerktype (*wij kennen elkaar allemaal in de buurt en zorgen voor elkaar. Er komt altijd iemand kijken hoe het met mij gaat*). Bijna de helft (47%) van alle Bergeijkse ouderen heeft dit ingevuld, ten opzichte van 39% in de regio. Het 'lokaal familie afhankelijk' netwerktype (*ik heb gelukkig familie in de buurt. Zij zullen zonedig voor mij zorgen*) komt ook geregeld voor (29%). Daarentegen zien we in Bergeijk veel minder vaak (15% versus 19% in de regio) het 'lokaal gereserveerd' netwerktype (*ik hou ervan op mezelf te zijn, maar ik weet dat de bure er zijn als ik ze nodig heb*). De twee andere nagevraagde types komen slechts weinig voor.

- Ook is het kerkbezoek in Bergeijk vrij hoog: veel minder senioren dan in de regio zeggen "nooit naar de kerk te gaan" (25% t.o.v. 38%).

Ongevallen en letsels

Ongevallen kunnen worden ingedeeld in privé-ongevallen, arbeidsongevallen, sportblessures en verkeersongevallen. Het gaat om letsels die plotseling zijn ontstaan en medisch behandeld zijn.

0-11 jarigen

- Ongevallen dragen in belangrijke mate bij tot gezondheidsproblemen bij kinderen. Van de kinderen in Bergeijk heeft 4% de afgelopen 3 maanden een medisch behandeld letsel, een vergiftiging of blessure gehad.

12-17 jarigen

- In de afgelopen 3 maanden is 19% van de jongeren medisch behandeld voor een letsel. Het betreft met name letsels ontstaan tijdens het sporten. Meer jongens dan meisjes zijn hiervoor behandeld.

19-64 jarigen

- In de afgelopen drie maanden is 11% medisch behandeld voor een letsel, vergiftiging of blessure. Het betreft met name letsels ontstaan tijdens het sporten en in en om het huis.

65-84 jarigen

- Van de senioren heeft 9% in de afgelopen 3 maanden een letsel opgelopen dat medisch behandeld is.

School

Kinderen brengen vanaf hun vierde jaar veel tijd door op school. De vaardigheden die kinderen op school leren zijn van groot belang voor hun latere leven. Daarnaast is school een belangrijke plek om sociale contacten op te doen en vrienden te maken.

0-11 jarigen

- Problemen op school die met name genoemd worden door ouders van schoolgaande kinderen (vanaf 4 jaar) zijn concentratieproblemen. Ruim één op de 5 ouders in Bergeijk geeft concentratieproblemen aan (22%). In Bergeijk lijken de kinderen iets vaker een slechte relatie met de leerkracht te hebben dan in de regio: 14% versus 10%. Ook problemen in relaties met andere kinderen worden geregeld genoemd. In Bergeijk noemt 11% van de ouders met schoolgaande kinderen dit als een probleem op school. Alle genoemde problemen komen vaker bij jongens voor dan bij meisjes.

12-17 jarigen

- Vrijwel alle jongeren van 12-17 jaar in Bergeijk zijn schoolgaand. Het percentage jongeren dat een HAVO, VWO of HBO, universiteit volgt, is hetzelfde als in de regio (46%).
- Er wordt door de jongeren ook even vaak gespibeld als in de regio; 7% spijbelde de laatste 4 weken voorafgaand aan het onderzoek, terwijl dit in de regio om 6% gaat. Het gaat hierbij om spijbelen anders dan door ziekte. Het percentage jongeren dat in de laatste 4 weken verzuimde wegens ziekte is 20%.

Opvoedingsondersteuning

Ouders van opgroeiende kinderen hebben in meer of mindere mate vragen op het gebied van opvoeding. Ouders van jonge kinderen ervaren andere problemen dan ouders van oudere kinderen.

(ouders van) 0-11 jarigen

- Opvoeden valt niet altijd mee; 28% van de ouders van de 0-11 jarigen in Bergeijk ervaart bovengemiddeld veel stress bij de opvoeding en 13% ervaart zelfs zeer veel stress. De gemiddelde leeftijd van hun kinderen is overigens 6 jaar.
- 45% van de ouders heeft soms tot vaak problemen bij de opvoeding. De problemen hebben vooral te maken met 'luisteren en gehoorzamen' en 'het houden aan of stellen van grenzen, regels en afspraken'.
- In de vragenlijst heeft 5% van de ouders aangegeven momenteel behoefte te hebben aan professionele ondersteuning bij de opvoeding.

19-64 jarigen

- Ook in de monitor volwassenen is dit thema aan de orde gekomen. Ruim één op de drie ouders met thuiswonende kinderen jonger dan 25 jaar, ervaart bovengemiddeld veel stress bij de opvoeding; 20% ervaart zelfs zeer veel stress. In Bergeijk heeft 49% van de ouders soms tot vaak problemen bij de opvoeding. In 1999 was dat nog 43%. In de regio is ook een stijging te zien (van 43% naar 46%). De meest genoemde problemen hebben ook nu weer te maken met houden aan of stellen van grenzen en luisteren/gehoorzamen. De gemiddelde leeftijd van deze kinderen is overigens 12 jaar.
- Twaalf procent van de ouders met kinderen jonger dan 25 jaar heeft voor deze problemen professionele hulp gevraagd.
- Zes procent van alle ouders heeft momenteel behoefte aan professionele ondersteuning bij de opvoeding.

(Binnen)Milieu

De kwaliteit van het binnenmilieu is onder andere afhankelijk van de mate van ventilatie, of er gerookt wordt binnen, en de vochtigheidsgraad indien er schimmel- of vochtplekken in huis aanwezig zijn.

0-11 jarigen

- Kinderen van rokende ouders hebben meer kans op ziekten zoals luchtweginfecties, astma en oorontsteking dan kinderen bij wie nooit gerookt wordt in de omgeving. Bij 29% van de 0-11 jarigen in Bergeijk rookt tenminste één van de ouders. Volgens rapportage van de ouders is 24% van de kinderen afgelopen week blootgesteld in huis aan (sigaretten)rook. In de totale regio Zuidoost-Brabant werd 21% van de kinderen hieraan blootgesteld.
- Kinderen die opgroeien in een vochtige woning hebben een grotere kans op gezondheidsklachten als benauwdheid en hoesten of luchtwegklachten. In Bergeijk signaleert 9% van de ouders schimmel of vocht in de woning, en dan met name in de badkamer. Dat is minder dan gemiddeld in de regio Zuidoost Brabant (12%)

19-64 jarigen

- Ook voor volwassenen geldt dat vocht- en schimmelplekken en beperkte continue ventilatie kunnen leiden tot een hogere gezondheidsbelasting door een hogere blootstelling aan verontreiniging in het binnenmilieu. Dit kan zich onder andere uiten in meer luchtwegklachten. Schimmel- of vochtplekken in huis komen in Bergeijk in vergelijkbare mate voor als in de regio; namelijk bij 20% van de inwoners (regio 21%).
- Bijna eenderde van de volwassenen (32%) wordt blootgesteld aan sigaretten- of sigarenrook in huis. Voor een gezond binnenmilieu is goed ventileren onontbeerlijk.
- Vooral in de woonkamer en keuken wordt onvoldoende geventileerd. In Bergeijk ventileert ongeveer 70% van de volwassenen deze ruimten minder dan 24 uur per dag. In de slaapkamer is dit 53%. De badkamer wordt relatief het meest geventileerd: 28% ventileert onvoldoende; in de regio is dit 34%.

- Ruim één op de vier volwassenen (28%) in Bergeijk wordt gehinderd door geluid, 10% zelfs in erge mate. Men geeft aan het meest gehinderd te worden door geluid van wegverkeer en vliegtuigen (beide 12%). Dit laatste levert in Bergeijk derhalve vaker hinder op dan in de totale regio, waar slechts 8% gehinderd wordt door vliegverkeer. Positief is, dat in Bergeijk minder vaak hinder is van burenlawaai (4% versus 9% in de regio).

Mantelzorg

Mantelzorg is de zorg die wordt gegeven aan een bekende uit de omgeving, die voor langere tijd ziek, hulpbehoevend of gehandicapt is. Deze zorg kan bestaan uit het huishouden doen, wassen en aankleden, gezelschap houden, vervoer, geldzaken regelen, enzovoorts. Mantelzorg wordt niet betaald.

Als kanttekening moet worden aangegeven dat diegenen die al langere tijd intensief mantelzorg verlenen, vaak niet in de gelegenheid zijn om de vragenlijst van de GGD monitor in te vullen. Derhalve geven de cijfers hieronder waarschijnlijk een ondergrens aan.

19-64 jarigen

- In Bergeijk wordt momenteel door 8% (ongeveer 900 volwassenen) mantelzorg gegeven. Hierbij gaat het om zorg voor een bekende, die langere tijd ziek, hulpbehoevend of gehandicapt is. De zorg wordt niet betaald. Ter vergelijking: bij de vorige peiling in 1999 zei maar liefst 14% momenteel mantelzorg te verlenen! Ook in de regio is een forse daling te zien: van 17% naar 8%. In het jaar voorafgaand aan het onderzoek gaf 12% van de volwassenen in Bergeijk op enig moment mantelzorg. Van hen geeft 2% al langer dan drie maanden en meer dan 8 uur per week mantelzorg. De genoemde percentages zijn vergelijkbaar met de regio.
- Vrouwen blijken vaker mantelzorger dan mannen. Gezelschap, troost, afleiding (5%) en begeleiding en/of vervoer (4%) alsmede hulp in de huishouding (4%) zijn de vormen van mantelzorg die het meest gegeven worden. Mantelzorg wordt door deze leeftijdsgroep vooral gegeven aan (schoon)ouders (6%). Verreweg de meesten verlenen 1-10 uur zorg per week.
- Het grootste deel van de mantelzorgers heeft geen behoefte aan (extra) hulp of ondersteuning bij hun werkzaamheden als mantelzorger. De overigen hebben in Bergeijk vooral behoefte aan informatie en advies en in mindere mate aan emotionele steun. Slechts 0,3% van alle volwassenen in Bergeijk voelt zich (tamelijk) zwaar belast door het geven van mantelzorg. Wel is het zo dat er een sterke relatie bestaat tussen de mate van belasting en de behoefte aan mantelzorgondersteuning.
- Als meest voorkomende redenen voor het geven van mantelzorg worden algemene ouderdomsklachten (4%), gewrichtsslijtage (2%) en de ziekte van Alzheimer/dementie (1%) genoemd.
- In Bergeijk ontvangt 1% van de volwassenen momenteel mantelzorg, vooral van de partner. Drie procent heeft in het afgelopen jaar mantelzorg ontvangen. Dit is vergelijkbaar met de regio. Evenals bij het geven van mantelzorg zijn hulp in de huishouding en gezelschap, troost, afleiding alsmede begeleiding en/of vervoer (alle 1%) de meest genoemde vormen van mantelzorg.

65-84 jarigen

- Van alle zelfstandig wonende senioren zegt 11% in 2005 mantelzorg te hebben gegeven. Dit is vergelijkbaar met de regio (12%). Acht procent geeft (ook) momenteel mantelzorg. In de seniorenpeiling van 2001 is dit onderwerp in de gemeente Bergeijk niet nagevraagd.
- 3% geeft al langer dan 3 maanden en meer dan 8 uur per week mantelzorg.
- Vijf procent van alle Bergeijkse senioren ervaart soms of vaak problemen bij het geven van mantelzorg en ongeveer 1% voelt zich hierdoor (tamelijk) zwaar belast.
- De meeste mantelzorgers geven aan naast de eventuele hulp die ze nu al ontvangen, geen behoefte te hebben aan (extra) hulp. Slechts een kwart heeft behoefte aan een vervanger of aan informatie en advies. Ontspannende activiteiten, emotionele steun en belangenbehartiging worden hier niet genoemd.
- Voor driekwart van alle oudere mantelzorgers is het geven van mantelzorg een vanzelfsprekendheid. Een zelfde groep zegt dit te doen uit liefde en genegenheid. Men ziet

het ook vaak als niet meer dan zijn/haar plicht, of zegt het ervoor over te hebben vanwege de goede relatie met de hulpbehoevende. De helft van de mantelzorgers put zelfs veel voldoening uit de zorg. Voor 1 op de 3 à 4 mantelzorgers geldt dat de hulpbehoevende het liefst door hem of haar geholpen wil worden of niet naar een aangepaste woonvorm of tehuis wil. Een kleinere groep zegt mantelzorg te geven omdat er 'niemand anders beschikbaar is' of omdat er onvoldoende thuiszorg beschikbaar is.

- 12% van de senioren in Bergeijk ontvangt momenteel mantelzorg.

Risicofactoren (alle monitors samen)

Lage ses

Het opleidingsniveau (van de ouders) geeft, naast inkomen en beroepsklasse, een indruk van de sociaal economische status (=SES). Een lagere SES is gerelateerd aan een gemiddeld kortere levensverwachting en een geringer aantal jaren dat in goede gezondheid wordt doorgebracht. Ook op de leefstijlfactoren scoren lage SES-groepen ongunstiger; ze roken meer, eten minder groente en fruit en bewegen minder. Bovendien zijn de woon- en werkomstandigheden van lage SES-groepen vaker ongunstig.

- Van 27% van de kinderen in Bergeijk zijn de aanwezige ouders in het gezin laag opgeleid (maximaal lagere school, LBO of MAVO). In de hele regio Zuidoost Brabant is dit vergelijkbaar (28%). Het opleidingsniveau van de jongeren is in Bergeijk vergelijkbaar met dat in de regio; 38% van de jongeren volgt het VMBO en 46% HAVO/VWO, HBO of WO.
- Het percentage ouders dat een laag inkomen heeft, is in Bergeijk ook vergelijkbaar met de regio; 22% verdient minder dan €1751 per maand netto. Van de ouders geeft 3% aan grote moeite te hebben om financieel rond te komen; in de regio is dit 4%.
- Het merendeel van de volwassenen in Bergeijk heeft een opleiding op middelbaar niveau; 6% heeft hooguit lagere school en 22% heeft een HBO of WO-opleidingsniveau. Dit is vergelijkbaar met de regio. Dit geldt ook voor de werksituatie: driekwart van de volwassenen in Bergeijk heeft betaald werk. Het huishoudinkomen is bij 31% lager dan €1750,- per maand, waarvan 12% lager dan €1150,-. Van de volwassenen in Bergeijk heeft 15% enige moeite om rond te komen; 4% heeft zelfs grote moeite. Dit is duidelijk hoger dan in 1999 waar 9% enige moeite had om rond te komen en 3% grote moeite. In de regio is eveneens een toename te zien.

éénoudergezin

- Van de 0-11 jarigen in Bergeijk woont 8% van de kinderen in een éénoudergezin. Eenoudergezinnen hebben vaker moeite met rondkomen. Dat komt grotendeels door het lagere gezinsinkomen. In vergelijking met de 0-11 jarigen, is het percentage jongeren dat in een éénoudergezin woont bij de 12-17 jarigen met 5% iets lager.

Allochtonen

Als risicofactor voor gezondheid bij kinderen wordt ook een niet-westerse achtergrond genoemd. In Bergeijk wonen relatief weinig allochtonen: 2% van de 0-11 jarigen heeft een niet-westerse etniciteit. Dit komt vrijwel overeen met de 3% van de 12-17 jarige Bergeijkers die van oorsprong niet-westers allochtoon zijn. In Bergeijk bestaat twee procent van de volwassenen uit niet-westerse allochtonen.